

Культурний шлях Via Regia в Україні

Поліна Целованська

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Олена Міхо

доцент кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

ORCID: 0000-0003-1547-5597

В Україні сьогодні є всі передумови для розвитку культурно-пізнавального туризму. Зручне географічне розташування, сприятливий клімат, різноманітний рельєф, унікальне поєднання рекреаційних ресурсів, наявність об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО-всі ці фактори зумовлюють конкурентні переваги країни у пропозиції туристичного продукту. Наявність історичних шляхів, які з'єднують Україну з європейськими країнами, створює умови для розбудови туристичної інфраструктури вздовж цих шляхів з метою розвитку культурно-пізнавального та інших видів спеціалізованого туризму, привернення уваги іноземних туристів та формування зацікавленості власною історією у внутрішніх туристів. Територією України проходять два найвідоміші історичні шляхи-це шлях з Півночі на Південь, так званий «із варяг до греків» та зі Сходу на Захід, відомий як «Королівський шлях» або Via Regia.

Свій початок шлях Via Regia веде з часів Римської імперії. Вже тоді він слугував сполученням для територій Західної та Східної Європи, сприяв багатогранному обміну, як торговельному, так і релігійному. Згідно з історичними джерелами Via Regia сполучав два міста Франкфурт на Майні і Вроцлав, з яких відгалужувалися інші шляхи: з Франкфурта через Болонью до Антверпії і Бругії або через Реміс до Парижа, а також через Женеву, Ліон до півніжжя Піренеїв; з Вроцлава дорога прямувала на схід, через Краків, Львів до Києва, і на північ – до Гданська [1]. Шлях Via Regia збігався з одним із найважливіших у часи середньовіччя паломницьким шляхом, який вів до Сантьяго-де-Компостела, міста в іспанській Галіції. Знайдений там близько 813 р. саркофаг з останками апостола Якова прославив цю частину європейського континенту і сприяв жвавому розвитку території, через які пролягли паломницькі дороги до Сантьяго. Шлях до Сантьяго-де-Компостела став місцем зустрічі багатьох культур і народів. «Шлях Святого Якова» здобував все більшу популярність та у 1993 р. був включений до Списку Світової Спадщини ЮНЕСКО, як пам'ятка культури людства, що значно піднесло його міжнародний рівень і дало змогу використати кошти Європейського Союзу на розвиток інфраструктури.

Мережа «Via Regia-культурний шлях Ради Європи» була офіційно створена наприкінці 2009 р. Це відповідає вимогам, які Рада Європи ставить до структури всіх проектів культурних шляхів та було підтверджено Координаційним Комітетом Ради Європи. Координатором мережі Via Regia в Україні являється ГО «Асоціація культурно-мистецьких центрів Via Regia Україна» з центром в м. Дубно. Асоціація об'єднує 11 міст з 5 областей України та сприяє культурному

та туристичному розвитку як кожного регіону, так і всієї мережі загалом [2]. Довгострокова мета Via Regia-мережі, до якої в майбутньому будуть належати 48 регіонів з 8 країн-це, по можливості, широке та детальне зображення історичних, культурних та сучасних об'єктів та подій у Via Regia-коридорі. Це робить очевидним європейську спільність шляху.

У процесі відродження культурного шляху Via Regia відбувається об'єднання представників всіх зацікавлених організацій Західної України, особливо тих областей, які розташовані на шляху Via Regia-це Житомирська, Рівненська, Львівська, Волинська, Київська [3]. З метою розвитку шляху територією України місцевими органами влади, організаторами туризму та громадськими організаціями виконуються наступні кроки:

1. Створено веб-сайту українського відрізка маршруту, який буде виконувати функцію координатора проекту відновлення мережі доріг «Via Regia» в Україні, навколо якого утвориться туристичний кластер зацікавлених сторін [2].

2. Маркування українського маршруту шляху «Via Regia», створення його паспорта та паспортизація об'єктів, які цікаві для паломників, об'єднання їх в єдину паломницьку мережу.

3. Розробка карти маршруту, опис сакральних, історико-культурних об'єктів та населених пунктів, надання інформації, щодо забезпеченості шляху туристичною інфраструктурою, видання путівника, мобільного додатка.

4. Створення відповідної мережі зацікавлених закладів та установ, а також формування нових спеціалізованих закладів розміщення та харчування. Зокрема, використання приватного сектору під сільські гостинні садиби та спеціалізовані заклади при церквах, які будуть надавати необхідні послуги туристам.

5. Розробка культурно-пізнавальних та інших видів спеціалізованих турів за маршрутом Via Regia.

В процесі дослідження нами було розроблено культурно-пізнавальний тур «вихідного дня» «Замок Радомишль і костел Кармелітів». Маршрут туру частково повторює частину культурного маршруту Via Regia: Київ-Радомишль - Бердичів - Старий Солотвин-Київ-Бердичів. У Бердичіві туристи можуть відвідати 25 архітектурних пам'яток, серед них-Кармелітській монастир (XVI-XVIII ст.), Церква Діви Марії з келіями (1634-1754), прибрамний корпус, фортечні мури з Башту та келіями XVI-XVII ст.; костьол Св. Варвари (1759-1781), у якому 14 березня 1850 р. французький письменник Оноре де Бальзак брав шлюб з Евеліною Ганською; церква Св. Трійці (1836); Св. Миколаївський собор (поч. XX ст.); мавзолей-усипальниця цадика Леві Іцхака; Нікольська церква (поч. XX ст.).

В м. Радомишль в 1612 р. відбудована за розпорядженням архімандрита Єлисея Плетенецького «папірня» (паперова фабрика) для друкованих потреб Києво-Печерської Лаври стала своєрідним форпостом православ'я в Україні. Сьогодні тут відбудовано унікальний історико-культурний комплекс «Замок

Радомисль», де розташовано музей української домашньої ікони, що налічує понад 5000 експонатів XVII-XX ст. з усіх регіонів України. Туристам надається можливість відвідати середньовічну трапезну, заглянути в келію, відчутти акустику унікальною концертного залу, піднятися по гвинтових сходах на вежу, звідки видно Острів Любові. Якщо пройти без зупинки всі 138 сходинок восьмиповерхової вежі замку, подивитися вниз на острів Любові, який має форму серця та знаходиться у парку, загадати бажання і вдарити в баштовий дзвін-воно збудиться. Особливо якщо ви прагнете справжнього сімейного щастя і великої, безмежної любові. Туристи зможуть помилуватися ландшафтним парком облаштованим навколо замку-музею [4].

Прокладення пішохідного маршруту та організація турів за цим маршрутом прогнозовано дасть наступні економічні результати: розширення асортименту турпродукту; збільшення кількості туристів в регіонах; підвищення рівня завантаженості закладів розміщення; створення нових робочих місць в регіонах. Збільшення кількості туристів у перелічених областях завдяки економічному ефекту мультиплікатора спричинить помітний позитивний поштовх на всіх рівнях господарства регіонів, де буде пролягати культурний маршрут «Via Regia».

Культурний шлях «Via Regia»-це шанс досягти і зайняти міцну і значущу конкурентоздатну позицію на сучасному туристичному ринку для туристичних підприємств та регіонів України. Ввійти в структуру Європейського Союзу для розвитку основних факторів впливу на успішність розвитку регіону, таких як інфраструктура, послуги, розваги, інформаційна доступність, розвиток транспортних мереж для продовження трансєвропейського шляху.

Ключові слова: культурно-пізнавальний туризм, Королівський шлях, Via Regia.

Список використаних джерел

1. Бордун О. Сучасний стан і перспективи розвитку європейського паломницького шляху Святого Якова в Україні / О. Бордун, Ю. Шуманська // *Географія та туризм : Наук. зб. ред. кол. : Я. Б. Олійник (від. ред.) та ін. К. : Альтерпрес, 2016. Вип. 28, С. 131-140.*
2. *Via Regia Ukraine. Офіційний сайт. URL : <https://via-regia.org.ua>*
3. Жученко В. Г. *Розвиток туристсько-рекреаційної діяльності на Україні : передумова та перспективи // Регіональні перспективи (укр.). 2018. № 1. С.83-84.*
4. *Замок Радомисль. Офіційний сайт. URL : <https://www.radozamek.com>*